Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 242. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 16-го ГРУДНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 16, 1954. No. 242. VOL. LXI.

АЙЗЕНГАВЕР ЗГОДЖУЄТЬСЯ СПІВПРАЦЮВАТИ З ДЕМОКРАТАМИ

ПРЕЗИДЕНТ ОБІЦЯЄ НАРАДЖУВАТИСЯ З ДЕМОКРАТАМИ В ПРАВАХ ЗАКОРДОННОЇ І ОБОРОННОЇ ПОЛІТИКИ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер відбув нараду з демократичними конгресовими провідниками, на якій обговорював з представниками більшости свою програму, яку внесе перед новий Конгрес. Після цієї конференції секретар Білого Дому Джеймс С. Гагерті заявив журналістам, що на цих „двопартійних зборах обговорювано проблеми закордонної політики, державної оборони і взаємної безпеки". Гагерті казав також, що тригодинні збори конгресових провідників із през. Айзенгавером відбувалися в „гармонійній атмосфері" та що президент плянує нараджуватися з опозиційною більшістю „крок за кроком", це значить, коли будуть вирішуватися справи закордонної й оборонної політики. Президент плянує виголосити свою промову про Стан Унії особисто перед Конгресом 6 січня 1955 року, це значить день пізніше після того, як Конгрес почне свою працю. Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Джансон сказав журналістам, що президент погодився відбувати наради з демократами, коли буде плянувати господарську допомогу Азії. На цій конференції державний секретар Джан Фостер Доллес просив Сенат ратифікувати Манільський пакт та порозуміння між ЗДА і Формозою в справі взаємної оборони. Доллес говорив також про ратифікацію порозуміння в Лондоні й Парижі, в яких відновлюється суверенність Західньої Німеччини та допускається її на члена НАТО. Сенатор Джансон заявив, що уряд ще не випрацював пляну, в якому розмірі і яким способом треба б допомагати країнам Далекого Сходу, щоб оберегти їх перед комуністичною агресією. Ще перед зборами конгресових провідників із президентом, демократичний сенатор Ричард Б. Рассел заявив, що він противиться урядовому плянові грошевої допомоги Азії, або будьякій іншій країні. Рассел має бути головою Сенатської Комісії Збройних Сил в новому Конгресі. Згідно з заявою сенатора Джансона на конференції обговорювано ще й такі справи: 1. Продовження повновластей президента на зменшування мита від імпортованих товарів. 2. Підвишку платень для війська. 3. Урядовий проєкт для збільшення військових резерв. Ця остання справа мала б бути вирішувана зараз на початку нової сесії Конгресу. Демократичні провідники в Конгресі прихильно поставилися до пляну Айзенгавера співпрацювати з демократичною більшістю Конгресу.

НАЦІЯ ПОНАД ПАРТІЇ

Не зважаючи на внутрішню конкуренцію і суперечності, обидві великі американські партії, Республіканська і Демократична, рішили продовжувати обопартійну політику в закордонних справах. Це було предметом окремих нарад лідерів оридвох партій з президентом Айзенгавером у Білому Домі, безпосередньо перед відлетом державного секретаря Джана Фостера Доллеса на наради НАТО в Парижі. На фото (від ліва): сен. Ричард Россел, демократ з Джорджії; конгресмен Ліо Аллен, республіканець з Ілиной, спікер Палати Репрезентантів Джозеф Мартін, і держ. секр. Джан Фостер Доллес.

Труман підтримує закордонну політику Айзенгавера

Филаделфія, Па. — Бувший президент Геррі Труман заявив в інтерву з журналістами, що він підтримує терпеливу й розумну політику президента Айзенгавера супроти китайських комуністів, які засудили 13-ох американських громадян. Труман не хотів сказати, що зробив би він для звільнення американських громадян із китайської тюрми, бо на це, мовляв, є президент, щоб вирішувати такі справи. Щодо закордонної політики, то вона така сама, як була за його урядування, сказав Труман. Але ЗДА, на його думку, втратили численних приятелів за кордоном внаслідок „глупих заяв" тих осіб, що займають високі становища. Закордонна політика ЗДА і далі базується на підтримці Об'єднаних Націй, які дбають про мир у світі. Президент Айзенгавер матиме менше клопоту в Конгресі з демократичною більшістю, ніж це було за республіканців. Труман підтримуватиме Адлея Стівенсона як демократичного кандидата на президента в 1956 році. — Бувший президент подарував Індепенденс Голл у Филаделфії портрет Бенджамина Франкліна, що його одержав у 1945 році в Парижі від генерала Де Голя. Цей портрет намалював в 70-х роках 18 стол. французький маляр Джозеф Сіфред Дюплессі, і він буде тепер власністю всього народу. Каркорен Галерея в Вашингтоні оцінила його на 100,000 долярів.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ НЕ МОЖУТЬ БУТИ ПРЕДМЕТОМ ТОРГУ

Вашингтон. — Американські летуни, ув'язнені в комуністичному Китаї, не можуть бути предметом торгу й американський уряд не думає „платити" за них китайськими студентами, які перебувають в Америці. Таке становище зайняв державний департамент у відповіді на натяк комуно-китайського радія з Пейпінгу, що була б можлива „виміна" 11-ох американських летунів за 35 китайських студентів. Водночас речник державного департаменту вияснив ситуацію не тільки отих 35-ох студентів, але взагалі всіх 5,000 китайських студентів, які знаходилися в ЗДА в 1949 році. Із них величезна більшість заявилася за дальшим перебуванням в ЗДА і коло 3,500 китайських юнаків користають з різних стипендій для закінчення студій. Від 1951 року, коли то комуно-китайці перевели агресію проти Кореї, тільки 434 китайці в ЗДА, з-поміж 5,000, внесли прохання на виїзд до Китаю, а з них не видано негайно візи тільки 124 студентам. Із них більшість відкликала потім своє бажання виїхати до Китаю, а з 27-ох, яким дозволено виїхати, тільки 11 виїхали. Отих 35 студентів, про яких говорило пейпінгське радіо, це недавні американські вояки, які перейшли такий військовий тренінг, — мабуть в орудуванні атомовими родами зброї і радаровими спорудами, — який міг би пригодитися комуно-китайській армії. Тому їх тимчасово затримано, але державний департамент заявляє, що справу їх виїзду також розглянеться ще раз. Зрештою, всі вони перебувають на волі, ніколи не були в'язнені і мають повну свободу працювати. Комуністичний Китай не дав ще відповіді на телеграму генерального секретаря ОН Гамершилда про його замір приїхати до Пейпінгу, щоб переговорити справу випущення на волю ув'язнених американських летунів.

Гаммершілд ще не дістав відповіді

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершілд ще не дістав відповіді на свою депешу, яку вислав був у п'ятницю до комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая, щоб після 26-го ц. м. відбути в Пейпінгу нараду у справі ув'язнених американських летунів. Гаммершілд збирається вилетіти цієї п'ятниці до Стокгольму, де має відбутися його офіційне прийняття до Шведської Академії Письменства, а в середу наступного тижня плянує бути назад в Ню Йорку, з тим, щоб зараз після латинських свят змогти бути в Пейпінгу. Якщо відповідь від комуно-китайців наспіє під час перебування генерального секретаря ОН у Стокгольмі, то він полетить до Пейпінгу просто з столиці Швеції. Тим часом ще невідомо, чи комуністичний Китай взагалі відповість. Зволікання з відповіддю одні журналісти коментують, як бажання Пейпінгу заманіфестувати своє легковаження цієї міжнародної установи, а інші пояснюють тим, що комуністичний Китай, мовляв, довго надумується. Переважає погляд, що комуно-китайці не пропустять нагоди, щоб прийняти у себе генерального секретаря Об'єднаних Націй і договорити з ним про всі справи, включно з справою прийняття комуністичного Китаю до ОН.

В АТЕНАХ ДЕМОНСТРУВАЛИ ПРОТИ ЗДА

5,000 ГРЕКІВ ДЕМОНСТРУВАЛИ ПРОТИ З'ЄДИНЕНИХ ДЕРЖАВ, З ПРИВОДУ СТАНОВИЩА ЗДА У СПОРІ ЗА КИПР. — ГРЕЦІЯ ПРОГРАЛА НА ТЕРЕНІ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Атени. — На вулицях столиці Греції Атени відбулися у вівторок 14-го грудня бурхливі демонстрації у зв'язку зі справою скарги Греції проти панування Англії на Кипрі й становищем, що його в тій справі зайняли З'єдинені Держави. Число демонстрантів, здебільша студентів обраховують на коло 5,000 осіб. Між демонстрантами й поліцією прийшло до вуличних сутичок, бо поліція замкнула доступ до вулиці, де знаходяться амбасади англійська й американська. Коло 25 осіб було ранених, а близько 50 потовчених і покалічених склом чи камінням. По обох сторонах є також важко ранені. Демонстранти розбіглися щойно тоді, коли наспіли вози пожежної сторожі, з яких почато обливати демонстрантів холодною водою.

Ті демостранти стояли у зв'язку зі справою скарги Греції проти панування Англії на острові Кипр, де 4/5 населення — це греки, а тільки 1/5 — це кипрські турки. Греки домагалися застосування до них права самовизначення й переведення на Кипрі плебісциту. Англія покликувалася на обов'язуючий ще Льозанський пакт, в якому Греція признала суверенність Англії на Кипрі і на ліберальний режим, існуючий на Кипрі. Англію підтримувала рішуче Туреччина, бо 100,000 кипрських турків бояться перейти під грецьке правління. ЗДА відмовилися підтримати становище Греції з уваги на теперішню міжнародну ситуацію і важливість Кипру, як стратегічної бази для англійської воєнної фльоти у східній частині Середземного моря, особливо важливої після евакуювання Суезу. Тому атенські демонстранти, однаково націоналісти, як комуністи, виступили з транспарентами, які говорили про зраду Америки її свободолюбним принципам.

Греція програла на терені Об'єднаних Націй в процедуральному голосуванні над внеском у справі скарги Індонезії проти Голляндії. Рішено поставити цю справу перед справою Кипру, а цю останню відложити на „пізніше".

Покращали взаємини між ЗДА і Індією

Ню Делі. — Різні причини склались на те, що між Індією і З'єдиненими Державами взаємини покращали. У великій мірі спричинилось до цього становище президента Айзенгавера, який відкинув пропозицію розпочати негайно бльокаду Китаю та зірвати дипломатичні взаємини з Совєтами. Це наявно доказало індійським політикам, що ЗДА справді не хочуть війни і виявляють аж надто велику терпеливість супроти комуністичних провокацій. Далі, хоч індійські комуністи не атакують персонально прем'єра Неру і ставляться до його уряду досить обережно, з уваги на прихильну політику Неру до комуністичного Китаю, проте зріст сили і престижу комуністичного Китаю скріпив також комуністичну партію в Індії, яка повела активнішу діяльність. У передвиборчому періоді в різних провінціях Індії конґресова партія Неру мусить боротися з комуністичною партією.

Гаґерті гадає, що республіканці „заасентерують" Айзенгавера в 1956 році

Вашингтон. — Пресовий секретар Білого Дому Дж. С, Гаґерті заявив в інтерву на радіовисильні MBS, що, на його думку, республіканці „заасентерують" президента Айзенгавера в 1956 році, коли він відмовлятиметься кандидувати, і змусять його таки кандидувати від республіканців на президента ЗДА. Подібну думку висловили вже раніше два республіканські провідники, спікер Палати Репрезентантів конґресмен Джозеф В. Мартин і сенатор Юджін Д. Міллікін, голова Сенатської Республіканської Конференції. Гаґерті підкреслив, що це його власна думка, але він завжди старається у своїх заявах не розходитися з думками президента Айзенгавера. Було б дуже рисковно з боку республіканців — сказав Гаґерті — не подбати про те, щоб Айзенгавер таки кандидував на найближчих виборах. Секретар Білого Дому заявив, що він не бачить таких людей між республіканцями, які могли б заступити теперішнього президента. „Я переконаний, — твердив він, — що Айзенгавер — це людина, яка виконує свою працю, яка потрібна нашій країні тут і закордоном. Немає іншої людини, яка б краще надавалася на це становище".

Вилсон домагається на п'ять більйонів більше для оборони

Ню Орлінс, Луїзіяна. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон заявив на зборах місцевої Торговельної Палати, що він домагатиметься для оборони ЗДА на п'ять більйонів долярів більше, як заплановано. Ці збільшені видатки на оборону відносяться до фінансового року, що починається 1 липня 1955 року. Вони повинні виносити коло 34 більйонів долярів, отже на п'ять більйонів більше, як у біжучому 1955 році. Вилсон заявив, що ЗДА мусять затримати свою „велику військову силу" до часу, аж поки існує комуністична загроза. Проте Вилсон боронив так званий „новий погляд" в оборонній політиці, бо внаслідок цього вдалося заощадити більйони долярів і збільшити оборонну силу країни. Секретар Вилсон не сказав, в якій пропорції ці п'ять більйонів долярів мали б бути розподілені між армією, фльотою і летунством, але з інших джерел видно, що збільшені видатки на оборону мали б у найбільшій кількості йти на розвиток летунства.

Погіршились англо-китайські взаємини

Лондон. — Рішуча позиція Англії, яку вона зайняла по стороні З'єдинених Держав у справі ув'язнених в комуністичному Китаї американських летунів, викликала неприхований гнів комуно-китайського уряду. Пейпінгське радіо, яке звичайно зберігає дуже поміркований тон у відношенні до Лондону, накинулося на англійців з лайкою. Лють комуно-китайців збільшила заява міністра закордонних справ Ідена про те, що пакт між Америкою і націонал-китайським урядом на Формозі має суто дефензивний характер, отже не загрожує мирові, та заява англійського репрезентанта в Об'єднаних Націях Наттінга, що коли б почалися бої за Формозу, то Англія мабуть була б втягнена в ту війну. Комуністичні правителі в Китаї дуже розчаровані, що їм не вдалося забити клина між Англію й Америку, як вони цього сподівалися, коли Англія визнала комуно-китайський режим, а ЗДА не визнали, і коли до Пейпінгу виїхала група англійських політиків під проводом кол. прем'єра Етлі. Англо-китайські відносини настільки погіршились, що Англія вже не може відіграти ролі посередника поміж ЗДА й Об'єднаними Націями, з одного боку, та комуно-китайським урядом з другого, — твердять англійські часописи.

Комуністичний Китай і Бурма підписали торговельний договір

Гонг Конг. — Прем'єр Бурми У Ну підписав у Пейпінгу під час свого перебування в гостях у комуністичного уряду Китаю договір про затіснення дипломатичних і торговельних взаємин між обома державами. Підписання цього пакту закінчило візиту бурменського прем'єра, який від'їхав з Пейпінгу, щоб по дорозі до своєї столиці оглянути деякі південно-китайські провінції. У Ну заявив, що буде старатися виїхати по змозі найскорше до З'єдинених Держав, щоб заявити в Вашингтоні своє бажання жити у згоді як із західнім, так і з комуністичним світом. У підписаному договорі обидві держави зобов'язуються впливати на своїх громадян, які живуть в другій країні, щоб вони не займались активною політикою. Рішено розбудувати комунікацію в прикордонній смузі і остаточно устійнити кордони.

Пейлі передбачає в 1975 році 700-більйонову річну продукцію

Вашингтон. — Голова Дирекції Колумбія Бродкестінг Систем Вільям С. Пейлі, промовляючи на обіді Крайового Товариства Плянування, заявив, що річна продукція ЗДА в 1975 році досягне 700 більйонів долярів. До збільшення національної продукції спричиниться зріст торгівлі з державами вільного світу. Пейлі сказав, що національну продукцію в 1975 році передбачається у висоті 566,000,000,000 долярів, але внаслідок швидкого зросту населення та збільшення продукції до цієї суми треба додати ще 134,000,000,000 долярів, — суму більшу від усієї національної продукції 1935 року. ЗДА належать до тих держав, які мусять ввозити сирівці, бо зуживають їх на 10 відсотків більше, ніж мають у себе. Тому наша країна мусить дбати про поширення торгівлі з закордоном. Поширення торгівлі ЗДА з чужими країнами поліпшить добробут і скріпить мир і щастя у всьому світі, — сказав директор Пейлі.

ФБІ не задумує нищити академічну волю

Албюкверк. — Директор Федерального Бюра Інвестиґацій Дж. Едґар Гувер заявив у листі до видавця часопису університету в Ню Мехіко Боба Лоренса, що ФБІ „ніколи не змагатиме до того, щоб задушити академічну волю". Ця заява Гувера виникла внаслідок дискусії в університетах на тему, чи ЗДА мають визнати комуністичний Китай. В згаданому університетському часописі „Ди Льобо", було написано, д-р Вейн С. Юбенк сказав, що „професори, які хочуть брати участь в дебатах про визнання комуністичного Китаю, можуть попасти до картотеки ФБІ". Гувер з цього приводу написав: „Я можу вас запевнити, що ФБІ зовсім не цікавиться тим, про що дебатують в університетах і каледжах. Ми ніколи не будемо старатися обмежити академічну волю висловлювати наукові погляди". Гувер просив видавця Боба Лоренса, щоб про це становище ФБІ він повідомив усіх заінтересованих професорів і студентів університетів.

Совєти приготовляють зміну тактики

Москва. — „З кожним днем стає яснішою й виразнішою та політика, яку прийме Москва, коли Захід почне озброювати Німеччину" — твердить московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", Кліфтон Деніел. Він з'ясовує майбутню совєтську політику так: 1) Москва заявить, що, з уваги на те, що Франція односторонньо, всупереч становищу СССР, допомогла Західній Німеччині озброюватись, совєтсько-французький союз, укладений наприкінці війни генералом де Голлем і Сталіним, є неважний; 2) совєтський уряд відмовиться від усяких конференцій із західніми державами; 3) буде скликана нова конференція 8-ох комуністичних держав, щоб створити спільний військовий штаб об'єднаних збройних сил усіх цих держав; 4) Східня Німеччина дістане формальне право творити свою власну армію і 5) будуть збільшені армії в усіх сателітних країнах. Совєтський уряд занадто часто повторює, що після ратифікування Паризьких протоколів буде внеможливлене об'єднання Німеччини, щоб він міг швидко змінити своє становище. Те саме стосується погроз щодо нових перегонів у збросні.

В СВІТІ

● **Біля ліжка хворого Папи** Пія XII зібрався знову консиліюм з трьох професорів медицини: інтерніст проф. Ріккардо Ґалеацці-Лізі, який є персональним лікарем Папи, проф. Антоніо Ґаспаріні з Больонії, специяліст недуг стравоходу й кишок і професор Луїджі Вітторіо де Стефано, хірург. Офіційно спростовано тривожну поголоску, що цей консиліюм скликано внаслідок погіршання здоров'я Папи, хоч признано, що Папа має новий напад гострої і виснажливої гикавки.

● **Король Трібубана** з Непалю перебуває все ще в шпиталі в Цюріху, де лікується на серце. На його стан здоров'я погано вплинула вістка від американськго генерального консула, що він, непальський король, може мати „прикрощі" від американського уряду іміґрації, якщо схоче прибути до ЗДА з своїми двома жінками, бо американські закони забороняють це.

● **В Індії** пропонується піднести законний вік, потрібний для охочих одружитися. Гіндуським дівчатам вільно було до цього часу виходити заміж у 15-му році життя, а юнакам у 18-му. Тепер внесено до парляменту законопроєкт, за яким всі юнаки, що хочуть одружитися, незалежно від їх релігійної приналежности, повинні мати не менше як 21 рік життя, а дівчата — 18. В Західній Німеччині вийшло розпорядження, за яким юнаки, які хочуть женитися й мають менше як 21 рік, мусять мати специяльний дозвіл від суду для малолітніх і доказати, що вони є фізично зрілі та мають матеріяльні засоби, щоб втрумувати родину.

● **Чеський прем'єр Сірокі** перший вернувся до фразеології, відомої з найгірших часів „холодної війни". Говорючи в Празькому радіо про Паризькі протоколи, які мають признати Західній Німеччині право озброїтись, він заявив, що це „ніщо інше, як змова безжалісних нацьковувачів війни з-поміж військової кліки Америки і Західньої Европи".

● **Сателітна Чехія** звільнила ще 400 греків, які були схоплені комуністами й вивезені з Греції під час громадянської війни. Перевезенням їх займається австрійський Червоний Хрест.

● **В Єгипті** засуджено на смерть ще 5-ох членів релігійно-терористичної організації „Магометанське Братство" за змову проти режиму. Але кару смерти замінено їм на досмертну в'язницю. Минулого тижня повісили 6-ох засуджених.

● **Прикра друкарська помилка** сталась у звідомленні одної парляментарної комісії англійської палати громад: замість 20,000,000 фунтів, виданих на англійську закордонно - політичну службу за кордонами держави, подано 200,000,000. З цього приводу збентежені посли зголосили інтерпеляцію, і міністер Іден мусів звернути увагу, що це просто друкар помилився на одно зеро.

● **Турецький уряд** пригадав проголошену ще за часів першого президента турецької республіки і великого реформатора - модернізатора Туреччини Кемаля Паші, заборону чоловікам носити тюрбани, фези і старотурецькі завої. Релігійні турки обурюються проти цього розпорядження, бо коли вони моляться в европейських капелюхах на головах і б'ють поклони, то капелюхи злітають з голови. Жінкам вільно закривати серпанком („паранджею") обличчя, хоч це не модерно.

Велкер домагається, щоб уряд запізвав „зрадника" Павелла

Сан Франсіско. — Сенатор Герман Велкер домагається, щоб уряд запізвав бувшого шангайського видавця Джана В. Павелла, який мешкає тепер в Сан Франсіско, за обвинуваченням у зраді під час війни в Кореї. Павелл був видавцем журналу „Чайна Монтлі Ревю" і свідки зізнали, що цей місячник був примусовою лектурою для американських полонених в комуністичній неволі. Сенатор Велкер закликав Павелла на переслухання перед Сенатську Підкомісію Внутрішньої Безпеки, але Павелл не з'явився. У вересні цього року Павелл відмовився відповідати на запити представника Комісії, покликаючись на П'яту Поправку до Конституції. Наприкінці переслухання сенатор Велкер заявив, що він передає справу Джана В. Павелла департаментові справедливости. Сенатор нарахував 20 випадків, коли Павелл допомагав ворогові, і сподівається, що департамент справедливости „енерґійно" поведе слідство проти людини, яка „була зрадником Америки".

● **Арґентинська поліція** арештувала вже десятого римо-католицького священика під закидом, що він у проповіді виступив проти режиму президента Хуана Перона. Священика арештовано негайно після того, як він закінчив Службу Божу.

Йон на службі у східньо-німецьких комуністів

Берлін. — Д-р Отто Йон, колишній керівник західньо-німецької служби безпеки, який втік був до Східньої Німеччини і своєю втечею викликав світову сенсацію, дістав завдання розбудовувати східньо-німецькі летунські лінії. Він сам був летуном і працював за часів Гітлера в „Люфтганзі", що й допомогло йому втекти літаком безпосередньо перед арештуванням. Другий чільний діяч Західньої Німеччини, який втік був зараз після Йона до комуністів, посол західньо-німецького парляменту з християнсько - демократичної партії, Шмідт-Віттмак, фігурує як заступник голови східньо-німецької палати для закордонної торгівлі. Західньо-німецька преса підкреслює, що цим обом діячам, які грали поважну ролю в політиці Західньої Німеччини, дали в нагороду за їх втечу до комуністів розмірно невисокі й цілком аполітичні становища, і це свідчить про те, що комуністи їм не довіряють.

В АМЕРИЦІ

● **На прийнятті,** влаштованому з нагоди „хрещення" літаконосця „Форрестол" був присутній і сенатор Естес Кіфовер. Всі крісла були зайняті, і він мусів стати перед столом навколішки. Те саме зробила й одна пані, прізвища якої не подано.

● **Літаки,** які будуть знаходитися на літаконосці „Форрестол", матимуть прилади для вистрілювання керованих стрілен, але сам літаконосець такого приладу не матиме.

● **Президент Айзенгавер** закликав своїх республіканських співпрацівників, щоб не журилися, що Республіканська Партія має всілякі клопоти. Він згадував, що в якійсь книжці читав таке: „Живіть вірою, надією і любов'ю. Але найбільше між ними — це почуття гумору".

● **Поліцист** при в'їзді до Голленд тунелю в Ню Йорку, арештував п'ятьох хлопців у віці від 13-ох до 15-ти років із Ню Бритен, Коннектикот, що їхали вкраденим автом, щоб подивитися на „Санта Клоса". До Ню Йорку вони приїхали вже на третьому крадемому авті, бо в перших двох забракло бензини.

● **У Венкувері,** в Канаді наприкінці минулого тижня спалили в парку більше як 8,000 „каміксів", щоб задемонструвати боротьбу проти цієї шкідливої лектури. Торговельна Палата давала за 10 цих шкідливих книжок одну історичну, природничу або географічну книжку.

● **Якщо статистика** покаже, що нащеплені сироваткою д-ра Й. Солка діти дійсно мають відпорність на дитячий параліч, то наступного року цією сироваткою нащеплять 1,390,000 тих шкільних дітей, які дістали минулого року неправдиву сироватку; крім того нею нащеплять 7,895,000 дітей, які прийдуть до першої і до другої кляс народної школи.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРАВА ВИЗНАННЯ СССР

Офіціяльна американська політика відносно Совєтського Союзу завжди була під гострою критикою не тільки публічної опінії, але й відповідальних державних діячів, головно досвідчених дипломатів та членів обидвох палат Конґресу. З тою тільки різницею, що до часу визнання совєтського режиму та нав'язання дипломатичних взаємин між Вашинґтоном і Москвою і деякий час після того ця критика мала помітне ліве забарвлення, а після дальшого досвіду і головно після другої світової війни вона йде в протилежному, правому напрямку. Цікаві матеріяли подає в цьому відношенні відомий публіцист Дейвід Лоренс в останньому виданні „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт".

Стаття має заголовок: „Справа зірвання відносин із совєтськими володарями". В ній поданий джерельний матеріял, який таке зірвання не тільки виправдує, але й ставить його як одне з головних, конечних завдань. Стаття має три розділи: 1) чому уряд ЗДА не визнав большевицького уряду в Москві в 1920-их роках, 2) що спонукало його змінити своє становище і на яких умовах визнав уряд ЗДА комуністичний режим у Москві в 1933-му році та 3) що з того вийшло.

З цитованих у праці Лоренса документів виходить недвозначно, що Вашинґтон початково не хотів мати нічого до діла з червоною Москвою, передусім з моральних мотивів. Ствердив це Бейнбридж Колбі, державний секретар за часів президента Вилсона в 1920-21 рр., який у листі до амбасадора Нормана Дейвіса твердив, що „визнання Совєтського Союзу було б такою великою моральною втратою, яку не виправдували б жадні матеріяльні користі". З таких самих моральних мотивів була проти нав'язання дипломатичних взаємин і пізніша республіканська адміністрація президента Гувера. Урядові документи та урядова оцінка совєтського режиму і його найгостріший засуд тодішніми американськими державними мужами є свідоцтвом їхньої не тільки високої моралі, але й політичної мудрости.

Що вплинуло на зміну американського становища в 1933-му році, за часів президента Рузвелта і його політики з-під знаку „Ню Діл"? З дальших документів виходить, що відповідальні тоді керівники ЗДА були цілком свідомі, що совєтський режим в нічому не змінився, що він був такий самий аморальний, тиранський та диктаторський, як і раніше і що він не тільки продовжував, але й постійно скріплював свою підривну політику в інших країнах світу. А все ж таки Америка нав'язала взаємини з Москвою, яка собі того власне бажала, і повела в тій справі відповідну акцію. ЗДА під проводом президента Рузвелта погодились остаточно нав'язати нормальні дипломатичні відносини з Москвою, „з тою метою, що З'єдинені Держави Америки можуть мати з такого визнання ті користі, які звичайно випливають із визнання чужоземного уряду", як це писав у своєму звіті президентові Рузвелтові шеф східньо-европейського відділу в державному департаменті, Роберт Ф. Келлі.

До того визнання ЗДА додали низку важливих передумов, як: вимогу заборони комуністичної пропаґанди в ЗДА, охорону всіх громадських і релігійних прав американців, що перебувають на терені СССР, і т. п., як теж застереження, що визнання датується тільки від того часу, коли його заключено, і не означає визнання метод, при допомозі яких большевицький уряд прийшов до влади. Як відомо, американські українці повели тоді найсильнішу акцію проти визнання СССР Америкою.

Дальша практика та взаємини ЗДА з СССР виявили, що визнання комуністичного режиму було найбільшою помилкою в американській політиці, актом її не тільки короткозорости, але й повної сліпоти. Москва не додержала ні однієї передумови і умови того визнання. Навпаки, вона ще й використала цей короткозорий акт американської закордонної політики на те, щоб збільшити, пожвавити й скріпити власне ті свої беззаконня, припинення яких було передумовою визнання. Лоренс наводить цілий ряд фактів, у світлі яких визнання совєтського режиму Америкою виглядає майже як політичний злочин проти неї самої та всіх інших народів включно з російським.

Висновок з цього ясний: дипломатичні взаємини з червоною Москвою повинні бути зірвані, якщо вже не з численних інших мотивів, то порядком самооборони. Правда, це вже не направить тих усіх втрат, яких зазнала Америка внаслідок короткозорого визнання СССР 21 рік тому, але бодай припинить його дальші погубні наслідки, що в іншому випадку можуть скінчитись тільки повною катастрофою.

ТРИ ПРИЧИНИ СТРАХУ МОСКВИ

Західній світ назагал не має вже сумнівів щодо дійсної інтенції совєтської „м'якої" політики. Чи називати її „зміною курсу", „новим обличчям" чи „відворотом до миру", все одно державні діячі й відповідальні політики в усіх вільних країнах світу одверто стверджують, що Москва не змінила своєї політики, а змінила тільки тактику. На основі звідомлень дипломатичних і пресових представників в СССР та висновків найкращих знавців совєтських відносин, вони також погоджуються в тому, що ціллю цієї зміни тактики є дістати „довшу передишку", отже відсунути війну, як засіб введення комуністичного устрою в усьому світі — на майбутнє. Таким чином ніхто не заперечує комуністичним запевненням, що СССР і його сателіти дійсно не хочуть війни, з застереженням, що сама Москва напевне не спровокує війну, якщо настане догідний час і не буде тих перешкод, які вона має сьогодні.

Отож дискусія ведеться тепер тільки на тему власне тих причин, які продиктували Москві зміну тактики. Замало сказати, що цією причиною була смерть Сталіна, бо дуже поважні знавці відносин твердять, що Сталіна зліквідовано саме у зв'язку з тими причинами, що їх він, Сталін, у своїй впертості й своїй еґоцентричній тупості не хотів визнавати. Лев Волков, колишній полковник совєтського летунства, твердить на сторінках журналу „Нюзвік", що ключем до зміни совєтської тактики є — страх. І він вичислює три причини цього страху:

Поперше, господарські відносини в Совєтському Союзі є такі кепські, а мораль совєтських мас — з погляду правителів — така „низька", себто критицизм у відношенні до Кремлю настільки зріс, що постала можливість вибуху поважних внутрішніх конфліктів. У такому стані настроїв неможливо розпочинати війни. Чому ці настрої небезпечніші, ніж були за життя Сталіна? Бо Сталін був справжнім самодержцем, який міг тримати стокільканадесят мільйонів людей, скованих путами терору. При переході до системи „комітетського" правління — не можна ні продовжувати такий терор, ні спиратися виключно на ньому. Через те потреба піднести життьовий стандарт совєтського обивателя стало питанням існування режиму. На нещастя для режиму, потреба поліпшити життьові умовини громадян виринула одночасно з новою, хліборобською кризою. Самі совєтські джерела не приховують, що продукція зерна в 1954 році не збільшилась у порівнянні з 1953 роком, хоч засівну площу збільшено на 15 мільйонів акрів.

Другою причиною страху є мариво нової німецької армії. Москва не боїться 12-ти західньонімецьких дивізій, але вона переконана, що з 12-ти дозволених німцям дивізій виросте 25, а з 25-ох — 50, і що тоді західні німці будуть достатньо сильні, щоб зажадати об'єднання обох частин Німеччини. Тому поведено барабанний вогонь совєтськими нотами, в яких просьби черґуються з грозьбами, та посилену пропаґанду на терені самої Німеччини й Франції, щоб змобілізувати всі сили, які тільки можуть придатися, щоб відкинути, чи бодай відсунути ратифікацію Паризьких протоколів про право західніх німців озброїтись і про прийняття Західньої Німеччини до Північно-Атлантійського Пакту.

Врешті третьою причиною страху, а щонайменше неспокою кремлівських правителів, є непевність щодо вартости комуно-китайського спільника. Правда, покищо нема ніяких симптомів невірности цього союзника, а слушні претенсії китайців, що вони їх мали до давньої Росії і можуть мати у ще більшій мірі до перемників імператорсько-російської політики на Далекому Сході, покищо закриті серпанком спільних цілей і спільної кампанії. Але Москва боїться, щоб комуністичний Китай, підштовхнений в амбіціях на південний схід і на захід, не перетягнув струни і не викликав великої війни, в яку втягнений був би також СССР. Тому — запевняє Волков — Москва перестерегла Пейпінґ, що коли б комуністичний Китай повів аґресивну війну проти Формози, то він не може рахувати на підтримку Совєтського Союзу.

Совєти бояться війни. Вони не підготовлені до неї ані під військовим, ані під політичним, ані під господарським оглядом. Відсіль їх гасло „співіснування", відкопане з часів Леніна, коли Ленін придумав його, як засіб, щоб пережити період, в якому Москва не була ще готова до війни. У цій ситуації можна б дійсно спонукати СССР, щоб його політика дала такі „діла", що їх вона покищо, не вважаючи на свій страх перед війною і всю примирливу пропаґанду „коекзистенції", ще не показала. Але ті сутні концесії вона повинна зробити перед зустріччю „великої чвірки", а не після зустрічі. Недавній совєтський полковник летунства твердить, що політика лагідности супроти комуністичного Китаю не приєднає Китаю до Заходу, а тільки скріпить його зв'язок з Москвою. Зате — каже він — політика натиску і строгости супроти комуністичних китайців доведе до того напруження між Пейпінґом і Москвою, що той їхній союз може цілком тріснути. І тоді ґрунтовно змінилася б уся міжнародна ситуація.

Юрій Таркович

ПОЛІТИЧНІ ВБИВСТВА В МЮНХЕНІ

Чужинці, замешкалі в баварській столиці, що є центром скупчення східньої протимосковської еміґрації, — дуже занепокоєні. Мало того, активніші еміґранти непевні навіть свого життя. Причиною цього є два політичні вбивства працівників національних редакцій „Радіо Визволення", яке працює в системі Американського Комітету для Визволення від Большевизму.

На початку вересня ц. р. знайдено в ріці Ізар, що протікає Мюнхеном, труп Леоніда Карася, 31-річного співробітника білоруської редакції, який прибув на працю з Лювенського університету в Бельгії. Слідство, що його провела німецька поліція, нібито виявило, що ред. Карась поповнив самогубство, або що це був просто нещасливий випадок. Білоруська еміґрація в цю версію не повірила. Білорусини, українці й інші еміґраційні кола переконані, що його вбили большевицькі аґенти.

Здогади еміґрантів, що білорус Карась згинув таки внаслідок політичного морду незабаром потвердилися.

У понеділок 22 листопада ц. р. баварське радіо і місцева преса повідомили, що в Мюнхені знайдено змасакрований труп азербайджанця Михаїла Ізмайлова, народженого 1920 р. в Баку. Поліція закликала населення допомогти знайти вбивника. Але того самого дня безслідно зник і головний редактор азербайджанської редакції „Радіо Визволення" 46-літній Або Фаталібей. В Радіо були різні здогади: може втік на Схід, як наш соціяліст Крутій? А може його вбито? Ніхто не міг нічого певного сказати.

Тим часом німецька поліція провадила слідство далі, шукаючи вбивника Ізмайлова. Поширилися були навіть чутки, що саме редактор Фаталібей вбив Ізмайлова і сам подався на Схід. Але, напрочуд, поліція навіть не вважала за потрібне взяти відтиски пальців в убитого Ізмайлова, на основі чого можна було б дуже легко ствердити ідентичність особи, бо всі чужинці в Німеччині повинні здавати відтиски пальців. Огляд його трупа провадився дуже поверховно, і навіть ніхто з його земляків не мав змоги побачити обличчя трупа. І так, 26 листопада Ізмайлова поховано. На похороні навіть мусульманський священик не мав права побачити обличчя свого вбитого земляка. Але приятелі зниклого без сліду ред. Фаталібея, який був також головою Азербайджанського Національного Комітету в Европі, який співпрацює з Українською Національною Радою і є в Паризькому бльоці, увесь час твердили, що справа з убивством Ізмайлова підозріла, що поховано не Ізмайлова, а Фаталібея. До цієї справи втручалися американці, представники „Радіо Визволення".

Поліція, під тиском усіх цих чинників, за декілька днів по похороні похованого нібито Ізмайлова викопала і виявилося, що... це не Ізмайлов, а Фаталібей! В неділю, 5-го листопада, поховано вдруге на кладовищі в Новому Ульмі нещасного Фаталібея при великій участі еміґрантів і керівних чинників „Радіо Визволення" та Американського Комітету для Визволення від Большевизму.

Поліція аж тепер почала розшукувати зниклого вбивника Ізмайлова і призначила нагороду 1.000 марок за його схоплення або виявлення його чи організації, яка дала наказ це вбивство виконати. Президент Американського Комітету Говлад Сарджент поставився до справи охорони журналістів з „Радіо Визволення" дуже поважно. Між іншим, Американський Комітет виписав нагороду в сумі 5.000 марок за вияснення цієї справи. І цікаво, що тепер виявилося, що і ред. Карася і ред. Фаталібея вбито тим самим способом: спочатку за допомогою якихось таблеток запаморочено, а потім замордовано в неймовірно брутальний спосіб. Отже діяла одна і та сама рука і вбивала так, щоб жертва вже напевно не могла сказати ані одного слова...

При дальшому слідстві виявилося, що безперечним убивником ред. Фаталібея є саме Ізмайлов і що він діяв з наказу Кремлю. В 1941 р. Ізмайлов, бувши вояком червоної армії, попав у німецький полон. Пізніше він вступив до німецької 162-ої піхотної дивізії, яка складалася переважно з азербайджанських і туркестанських леґіонів і воювала проти Москви. В 1943 році Ізмайлов утік до італійських партизанів, а по війні залишився в Італії, де в 1947 році оженився з італійкою.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Лев Яцкевич

ПОМЕР АРХІТЕКТ АТОМІЧНОЇ ДОБИ

26 листопада ц. р. помер у Шікаґо в 53 році життя один з найбільших фізиків світу, „батько" атомової бомби д-р Енріко Фермі.

Свою наукову кар'єру почав він в університеті в Римі, де одержав катедру теоретичної фізики і де йому вдалося перевести епохальний в своїй важливості експеримент з опізненням бігу невтронів, що становив лише один крок від розбиття урану та практичного використання атомової енерґії.

За свої праці в ділянці ядрової фізики Фермі одержав 1938 р. нагороду Нобеля. Цю нагоду він використав, щоб покинути раз на завжди фашистівську Італію, в якій Муссоліні почав курс антисемітської політики. Фермі взяв зі собою до Стокгольму дружину та двох дітей і по одержанні нагороди переїхав в 1939 р. до Америки, де одержав становище в професорськім зборі Колумбійського університету.

Другий важливий етап його наукової праці, в якій йому вдалося першому спричинити ланцюгову реакцію атомів в циклотроні своєї власної конструкції — є університет Шікаґо. Дивним збігом обставин, через два тижні по приїзді Фермі до Ню Йорку приїхав до цього ж міста другий великий фізик світу, данець Нільс Бор з дуже важливими вістками, а саме, що німецький учений проф. Ган працює з доручення Гітлера над атомовою бомбою. Ті вістки він одержав від бувшої співробітниці Гана віденської жидівки Люізи Майтнер. Цю вістку закомунікував Бор своїм колеґам з Колумбійського університету та університету в Прінстоні.

Фермі, Нільс Бор та багато інших учених, втікачів з Европи розпочали негайно експерименти над сконструюванням американської атомової бомби, для якої хотіли застосувати двох родів невтрони — повільні для одержання контрольованої ланцюгової реакції та скорі для викликання експльозії. В тій цілі вони спонукали сеньйора екзильних фізиків Айнштайна, щоб він написав історичного листа до президента Рузвелта, у висліді якого Рузвелт виасиґнував два мільйони долярів на будову експериментальної лябораторії під назвою: „Менгеттен Інджінір Дистрикт".

Одночасно Фермі спільно з другим екзильним фізиком Левом Шілярдом почав працювати в Колумбія університеті над будовою першого атомового реактора, або, як його тепер називають, циклотрона. І хоч цей реактор продукував тільки ½ вата енерґії, він був першим джерелом атомової енерґії, чи, сказавши по-технічному, першою атомовою рушницею у світі.

Цей реактор розв'язав три великі проблеми: 1) що можливо створити ланцюгову реакцію атомів, 2) що, зменшуючи скорість невтронів, можна, замість атомової бомби, створити невичерпне джерело теплової енерґії для мирних цілей, 3) що можна при помочі бомбардування атомів невтронами перетворювати одні первні в інші, здійснюючи цим мрію альхеміків про „штучне" золото.

День 2 грудня 1942 р. вважають за день народження атомової енерґії. В цей день група фізиків на чолі яких стояв Енріко Фермі в університеті Шікаґо, запалила перший атомовий вогонь на землі, — вогонь, що не походив від сонця.

Таким чином людині вдалося впровадити в рух атомове горнило, енерґія якого походить з космічного резервуару, що постачає її сонцю та зорям, тепло і світло яких є ядрами атомів. Так постала перша атомова бомба, що експльодувала над Гірошімою. Д-р Фермі мав 6 гонорових докторатів з університетів Утрехт, Гайдельберґ, Колумбія, Єйл та Вашинґтон та Роскфорд каледжу.

В 1947 році він одержав разом з фізиком Капицею медалю Френклин Інституту у Филаделфії, а в 1950 р. таку ж медалю Барнарда в університеті Коломбія. Цього самого року він став звичайним членом Королівського наукового товариства в Англії.

Фермі вмер в молодому відносно віці (народився 1901 року) на популярну американську недугу пістряка, якого може за кілька років по його смерті зможуть лікувати атомовою енерґією, що її підвалини він сам сконструював.

ЗАХИТАНИЙ БАЛЯНС

Кожний упадок попереджує захитання рівноваги. І якщо рівновагу втрачається, то тільки великим зусиллям можна уникнути упадку. Це відноситься теж і до політики та до громадського життя.

З жалем приходиться спостерігати, що українська спільнота у вільному світі, включно з нашою громадою в цій країні виявляє щораз більші симптоми власне такої затрати рівноваги, і то в усіх ділянках свого життя, зокрема в політиці, що насамперед впадає в очі.

Утрата рівноваги в суспільному житті — це крайність, до якої ми схильні вже, можна сказати, з природи. Ми не вміємо додержувати міри і кидаємось із одної крайности в другу; ми не вміємо пам'ятати про всі справи, не вміємо впорядковувати їх відповідно до їхньої вартости та значення і не вміємо йти цілим фронтом, а йдемо тільки випадами і майже з-правила за старою нашою засадою: „один до ліса, а другий до біса".

Пригадаймо кілька прикладів. Свого часу вся наша праця і всі зв'язані з нашою працею суперечки стояли під знаком „Воюючої України". Це було подиктоване теж і природнім нашим великим сантиментом до Рідного Краю та його змагань. У цьому немає нічого неґативного. Навпаки, це могло б бути для нашої спільноти поза рідними землями великою рушійною силою, як було колись, якби ми ці почування і кличі вміли використати для конструктивної роботи в усіх галузях нашого життя. Але, замість того, ми це велике гасло і велике поняття, яким можна б було вдержувати духа нашої спільноти, запалювати її до корисних діл і здобувати для них прихильників серед нашого оточення, спростачили зловживаннями на партійному базарі і сьогодні поступово про нього забуваємо, переносячи свої партійні пристрасті на інший об'єкт.

Цим черговим актуальним м'ячем у нашій партійній грі є справа Американського Комітету та української з ним співпраці. І знову міру втрачається, знову попадається в дві екстреми, в яких голос мають пристрасті, а не потрібний у політиці холодний розум. Характеристикою того явища могло б бути суботішнє віче в Ню Йорку, з усіми познаками европейської „таборової політики". Представник авторитетної інституції заявляє, що він має „тверду шкіру" і не дасть вивести себе з рівноваги, хоч брак рівноваги виявив уже цією заявою. А його опоненти теж мають єдину мету компромітувати його, без уваги на те, які наслідки може мати така компромітація не тільки для нього, але й для них самих.

Усі такі і подібні ознаки затрати рівноваги можна б перемогти, якщо б усі ми часто декламоване „добро справи" не звужували виключно до наших партій, але дивились на цілість проблем і думали не тільки про сьогодні, але й про завтра.

Володимир Янів

НІМЕЦЬКІ ДОСЛІДНИКИ ЕВРОПЕЙСЬКОГО СХОДУ НА МАНІВЦЯХ

(6)

Ефектовні наслідки пересунення є мінімальні. Це можуть найкраще оцінити саме німці, на підставі порівняння з тим, що сталося за рік в Німеччині по грошовій реформі. Поступ був колосальний, саме в ділянці підвищення життьового стандарту; в СССР і сателітних державах він ледве помітний. Також ефект назовні розмірно малий. Передбачена експортова офензива, яка мала довести до послаблення відграничення від Заходу, не позначилася більшими успіхами. На головного експортера була передбачена ЧСР, тим часом вона не виконала передбаченого пляну. Зрештою в цій ділянці є великі хитання в практичному здійснюванні пляну. Вправді корейська війна виявила, наскільки шкідливим є для совєтів господарське відграничення від Заходу, та проте вони не можуть визбутися тенденцій до герметичного відгородження, диктованого охотою автаркії.

Найменше вміли прелеґенти сказати про наслідки змін у ділянці воєнного потенціялу, але це зрозуміло, якщо зважити, якою великою таємницею вони вкриті.

Праця церковної Секції

Доповіді й наради наступної Секції, присвяченої церковним справам („Роля слов'ян в християнстві Східньої Европи") не досягли високого рівня попередньої, обмежуючись передусім (за малими вийнятками) до переліку фактів і до подавання статистичних даних, зрештою з природи речі сумнівної вартости. Крім цього вражає незрозумілий оптимізм прелеґентів стосовно відродження Церкви в СССР під час війни. Не розуміючи істоти російських „потьомкінських сіл" і не маючи уявлення, як далеко може йти маскування російських урядових кол, прелеґенти спирали свої твердження на псевдофактах, заобсервованих спеціяльними делеґаціями під час поїздок до СССР. При тому, зокрема, вражала наївність підсумків, коли таки правильна аналіза цілости повинна б була вказати, що під час поїздок продемонстровано майстерно підготовлений пропаґандивний фальш.

Окремий прелеґент розглядав стан православної Церкви (д-р Ресслер) а окремі говорили про католицьку (д-р Б. Стасєвскі з Берліна: „Католицизм і з'єднені з ним Східні Церкви") і євангелицьку (проф. д-р Г. Кох) Церкви. Найбільш синтетично говорив перший прелеґент, але він обмежився тільки характиристикою російської Православної Церкви, не згадавши, напр., УАПЦ. Говорячи про віднову патріярхату в 1943 р. (якого не було з 1925 р.), він підкреслив залежність патріярхату від режиму і з'ясував неґативне ставлення партії до Церкви, яка не припиняє своєї антирелігійної пропаґанди, головно при допомозі Комсомолу й профспілок. Прелеґент правильно насвітлив значення релігійної „толеранції" для внутрішньої і зовнішньої пропаґанди, при чому перша мала на меті спричинитися до внутрішньої інтеґрації в часах війни, а саме викликанням враження, що режим став для громадян більше ліберальним. Назовні мала зміна курсу здобути симпатії тих самостійних досі держав, громадяни яких були прив'язані до віри й релігії і які мали боротися як союзники большевиків, а потім опинитися в сфері большевицьких впливів. Під цю пору большевики використовують релігію для „мирної офензиви", висилаючи своїх єпископів на різні конґреси. Врешті, Православна Церква в совєтській системі служить як засіб русифікації. Тому нема ні окремих національних Церков на Україні чи Білорусі, тому також знищено Католицьку Церкву на Західній Україні, тому врешті попирається Православні Церкви в Польщі, Чехії і т. д. І поруч з тими наскрізь правильними ствердженнями прелеґент вірить у можливість відродження Церкви, вказуючи на те, що богослуження є сильно відвідувані, що дітей масово христять тощо. Співіснування Церкви з режимом вияснював прелеґент у той спосіб, що Церква звернула увагу виключно на прийдешнє царство Бога, а не займається актуальною земською проблематикою. Але й він здержано розцінював можливість дальшого розвитку Церкви, а це тому, що нове покоління виховане вже в безбожницькому дусі. Крім цього важко виробити собі якийсь погляд на вартість теологічної освіти (2 академії й 8 духовних семінарій).

Стасєвскі вийшов від ствердження, що совєтський режим уважає Ватикан, як свого ворога ч. 1., і тому проти всіх Католицьких Церков веде нещадну кампанію, застосовуючи передусім тактику „діли і пануй". Свою доповідь ілюстрував він совісно зібраним матеріялом, при чому треба підкреслити, що користався і українськими джерелами, і в основному вірно насвітлив переслідування Української Католицької Церкви. Тільки за цитуванням деталів не зміг він дійти до суцільного синтетичного образу. З доповіді проф. Коха, багатої також на фактичний матеріял, цікаво відзначити, що число євангеликів в Україні обчисляє він на 1½ мільйона.

В дискусії вказував проф. Мірчук на джерела теперішньої „толеранції", називаючи її виключно тактичним потягненням. У своїй боротьбі з Римом, як могутнім ідеологічним центром, большевицький режим підпорядковує собі також Церкву, щоб тим успішніше могти поширити свою владу. Наскільки він намагається підпорядкувати собі Церкву, доказом цього може бути хоча б те, що єпископи є ставленцями влади, а сам Алексєй посунувся так далеко, що 1948 року назвав Сталіна „божим посланцем". Не виключене, що теперішнє злагіднення курсу є маневром, розрахованим на те, щоб викрити вірних, щоб їх могти згодом переслідувати. Деякі твердження проф. Мірчука зустрілися з живим запереченням „очевидців", які під час своїх подорожей бачили на богослужбах 5-6 тисяч вірних; по богослужбах відбувалися масові спільні хрещення 200-250 дітей. Вірні масово купували свічки і жертвували гроші на тацю, з якої „утримуються і священики і церковний причет, пересилаючи надвишку до єпархії, і за їх посередництвом — до патріярхату". Вже ці фантастичні числа свідчать про спеціяльні показові видовища для наївних чужинців, бож звідки бралися б ті діти до масового хрещення, якщо б їх хрестили у такий масовий спосіб кілька років.

Кінцеві висновки

І саме на цім прикладі найкраще видно, як наївна віра сполучалася на цім з'їзді з глибиною справді наукового досліду. І було ніяково, як наївна віра, що випливала з благородних зрештою інтенцій прислужитися батьківщині новими політичними концепціями для здобуття втрачених позицій, насправді вела до перекреслення вартости самого досліду; а практично приведе вона до ще більшого ускладнювання політичного положення Німеччини. Звичайно, русофільство, яке лягло в основу цих концепцій і яке з такою силою проявилося й на самім з'їзді і у „днях слов'янської культури" вказує на нові небезпеки, які зарисовуються для нас. Але з тим більшою силою саме на тому тлі зарисовується завдання українського наукового світу на еміґрації. І саме тому треба було проблематику з'їзду з'ясувати в усій ширині, щоб усвідомити загрозу і щоб загрозою динамізувати наше наукове життя, а зокрема щоб нашим науковим життям і його потребам зацікавити наш загал, який у скріпленій мірі повинен допомагати нашим науковцям працювати. Детальніша застанова над завданням українських науковців — це вже окрема тема, і настільки широка, що до неї треба буде частіше вертатися.

Щождо німецького наукового життя, то вправді воля „виграти мир" ставленням нових полонюючих ідей може імпонувати, але небезпечно ставити ці нові ідеї у безпосередню службу біжучої практичної політики. Цим утилітаризмом часто перекреслюється вартість наукововго досліду, а псевдонаукові арґументи небезпечні і для самої політики. Псевдонаукові арґументи, батьком яких було гаряче бажання, можуть призвести тільки до катастрофи. І в даному випадку було б дуже небезпечно, якщо німецькі науковці повірили б, що саме цими ідеями „виграли мир", бо випливаюча з їх нових концепцій війна мусіла б призвести до чергової катастрофи.

Кінець

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Листопадовий Апель Українського Пласту.

В неділю, 31 жовтня, заля Українського Дому в Ню Йорку в обід була заповнена 370 пластунами станиці Ню Йорк, які зібрались, щоб урочисто відзначити Великі Роковини Листопадового З р и в у. Після відспівання пластового гимну та прийняття звіту пл. сен. П. Юзиновим, уступаючим командантом укр. пластової станиці, ст. пл. Леся Храплива з натхненням представила історичне тло Листопаду й завдання української молоді докласти всіх зусиль для відновлення УССД. Після відспівання пластовим хором пісень, як „Задзвенімо разом браття", „Ми йдем у бій", відчитано Святочний Наказ Листопадового Зриву, де зобов'язано всіх пластунок й пластунів до масової участи у відзначуванні тих дорогих для української нації роковин. Слідували пластові відзначення та підвищування: новаків, юнаків, старших пластунів та пластунок за взірцеву діяльність та здачу І, ІІ, ІІІ проби пластуна. Після складання приречення на національний прапор, що доконав Головний. Командант Пластунів пл. сен. Рогожа, уступаючий станичний пл. сен. М. Юзинів урочисто передав Станицю українського пласту в Ню Йорку в стані 610 осіб, новообраному станичному п. Соколові, який подякував за довір'я та, згадуючи про свій пост як зміну стійки, закликав всіх пластунів до карности й послуху для добра української справи у світі. До недавно переобраної станичної старшини в Ню Йорку ще входять: кошова п-ні Макаревич, кошовий Мик. Василик, писар мґр. Замуський та голова контрольної Комісії б. станичний М. Юзинів. Після перегляду станиці та відспівання гимну Закарпатських Пластунів, ціла станиця по уладах відійшла у взірцевім порядку до своєї домівки.

Д-р О. Соколевич.

Роковини Листопадового Зриву

Ню Йорк в неділю 31 жовтня 1954 р. був під знаком урочистих відзначень 36-х роковин Листопадового Зриву, бо в православних церквах відправлено Панахиди після Служби Божої. Урочисту Панахиду відправлено по обіді після Молебня в греко-кат. церкві св. Юрія, де біля символічної могили з березовим хрестом, терновим вінцем, мазепинкою, крісами та американським і українським прапорами, по боках почесну сторожу держали укр. амер. кат. ветерани та жіноцтво амер. Черв. Хреста, як також український пласт з прапорами.

У відправі Панахиди взяв участь Преосвященний Єпископ Ніль Саварин з Едмонтону, Канада, разом із численним духовенством парафії св. Юра в Ню Йорку. Патріотичну промову виголосив з нагоди Листопадових роковин Всч. о. д-р Михайло Ваврик, співав хор „Думка", під диригентурою мґр. Льоня Крушельницького. Рівно ж в неділю ввечорі з рамени Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій — філії УККА в Ню Йорку відбувся Святочний Концерт, присвячений тим знаменним 36-тим Роковинам Листопадового Зриву. На тлі декорації панорама Львова, роботи артиста маляра Радиша, мішаний хор православної церкви св. Володимира під керівництвом проф. Завітневича відспівав американський гимн. Святочну промову виголосив мґр. Мих. Кушнір з Вашинґтону, Д. К., в якій в оригінальний спосіб та мистецьких барвах, дав, на канві тих подій, правдиву суть Листопадового З р и в у, акту проголошення української Держави на ЗУЗ та 20 літ боротьби за нього з Польщею, що мобілізували українське молоде покоління, створили Карпатських Січовиків, Українську Дивізію Галичина Першої Української Армії а згодом в 1942 р. героїчну УПА, яка до нині продовжує той збройний чин Листопаду.

Концертова частина складалася із виступів ансамблю бандуристів Ст. Ганушевського, який виконав стрілецькі пісні „Гей у лузі", „Ой зацвіла черемха", „Зірвалася хуртовина", слова Р. Купчинського, музика Витвицького, в першій частині, а в другій „У полі могила", „Ой, зацвіли сади", муз. Весоловського та „Гей там у полі", муз. Весоловського, останні писані спеціяльно для Листопадових роковин. У першій частині сопран п-ні Марія Руда удало виконала про фортепіяновім супроводі п-ні Чапельської, Лятошинського „Козака несуть", „Розвівайтеся з вітром", Степового та Лятошинського „Ой у полі тихий вітер віє". Першу частину закінчено виступом осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки в Ню Йорку під керівництвом інж. Р. Степаняка, який виконав „Їхав стрілець на війноньку", повстанський марш „Вперед" та „Марш Синьої Дивізії" в муз. обробці інж. Р. Степаняка. Другу частину розпочато виступом бандуристів Ганушевського, після якого слідувала мистецька рецитація О. Тарнавського „Листопадова Містерія" у вмілім виконанні п-ні Л. Крушельницької. Концерт закінчено виступом хору прав. церкви, при фортепіяновім супроводі п-ні Л. Вахнянин та диригентурою проф. Завітневича, що відспівав „Козака несуть" та „Прометей" а на кінці український гимн.

Д-р О. Соколишин.

Джерзі Сиframework

5-річчя Відділу „Самопоміч".

Дня 14 листопада 1954 Відділ „Самопомочі" в Джерзі Сиfti відмітив спеціяльною імпрезою при численній участі публіки 5-річчя свого існування.

Святочна імпреза п. з. „Вечір розваги і гумору" складалася з двох частин: Першу частину — поважну — присв'ячену підсумкам п'ятирічної діяльности Відділу відкрив голова Відділу п. Андрій Бук. Після привітання присутніх, п. А. Бук накреслив картину недавнього минулого, коли то перед дев'яти роками розпочали прибувати перші скитальці до Америки, непевні свого будучого в новій країні. Одначе п'ятирічне перебування на вільній землі Вашинґтона показало, що не треба було боятися нових обставин. Пригадкою про Рідний Край, про наших хворих і інвалідів по той бік океану закінчив свій виступ.

По сольо співі панни О. Колодій (гарний, ніжний сопран, над яким варто попрацювати) при акомпаніяменті пані Ст. Дзядів голова Централі „Самопомочі" в Ню Йорку, б. міністер Закарпатської України п. Ю. Ревай виголосив справоздавчий реферат, базований на рекордах централі. Переходячи працю поодиноких Відділів від заснования по сьогодні, п. Ю. Ревай вказав на етапи гарного розвою і хвилевого застою. Виставлення більше ніж 100 ашурансів Виділом і членами „Самопомочі" в Джерзі Сиfti спричинило зріст української громади приблизно понад 250 родин.

Культурно - освітня праця Відділу позначилася улаштованням численних рефератів на різні теми, театральними виставами, імпрезами, улаштуванням курсів технічного креслення і приміщення курсантів до фахової праці, зорганізованням „Рідної Школи" і притягненням українських дітей до науки в цій школі, співпраця з місцевими товариствами в національно - громадському напрямку. Харитативно - допомогова праця Відділу є характеристична з і б р а н н я понад 4,500 фунтів взуття, убрання і харчів, а також $4,000 на протязі п'яти років.

Вкінці заснования (в квітні 54) Фед. Кред. Каси Ощадности, яка вже на сьогодні вказує гарні розвоєві успіхи (160 удільовців), дає запоруку створення фінансово - економічної бази для потреб громади Джерзі Сиfti. Побажання ще гарніших успіхів у праці Відділу, п. Ю. Ревай закінчив свій звіт.

В е с е л а частина програми розпочалася танком „Гуцулка", який вміло і зі смаком відтанцювали панни С. Гуменна і М. Яджин. Бандурист Юркевич закінчив першу частину імпрези кількома народними піснями при супроводі бандури.

Другу частину вечора, яка мала характер ревії, знаменував гумор і сатира, а вміло повів п. мґр. С. Мартюк, як конферансє. На програму зложилися: Скеч „Валемба" у виконанні пп. мґр. Д. Притуляка і М. Дзядова, танок „Циганка" у виконанні панків М. Гуменної і М. Яджин. Скеч „Коровячий Тато" виконали панна О. Колодій і п. М. Филик.

На закінчення бандурист Юркевич відспівав кілька жартівливих пісень, за що дістав гучні оплески залі.

Вечір закінчив п. А. Бук подякою громадянству за участь в імпрезі і повідомив, що частина доходу з імпрези буде зужита на копти висилки 22 пачок з їжою, убранням і взуттям, які вже є приготовлені і ждуть на транспорт.

К. Я. Ц.

ВІСТІ ЗІ СФУЖО

Олена Лотоцька в Канаді.

Після з'їзду Ліґи Українських Католицьких Жінок (ЛУКЖ) і Братства Українців-Католиків Західнього екзархату, що відбулись 24-26. листопада в Едмонтоні, Олена Лотоцька виступала на запрошення Комітету Українців Канади дня 3 грудня в Саскатуні, а дня 5-го грудня в Вінніпеґу. Темою її доповідей був конґрес Міжнародної Жіночої Ради у Гелсінках і відвідини центрів нашого життя в Европі.

Дня 4 грудня Олена Лотоцька відбула інформаційну нараду з централею Комітету Українців Канади. Крім того, заходами Комітету Українок Канади і його голови п. Марії Дими влаштовано товариську зустріч Олени Лотоцької з Національной Радою Жінок Канади. Під час цієї зустрічі Олена Лотоцька поділилась своїми враженнями з конґресу в Гелсінках, що живо цікавило зібраних канадійок.

Англомовне видання про українську жінку.

Союз Українок Америки підготовляє з нагоди 30-ліття свого існування англомовну інформаційну брошуру п. н. "The Woman of Ukraine". Брошура подасть статистичні дані, осяги української жінки у мистецтві, науці й пороефесійному житті та перегляд її громадського розвою. Видання буде багато ілюстроване.

Врак такого видання відчувалось уже давно. Воно послужить інформаційним матеріялом при міжнародних зустрічах і конґресах.

Пресова референтура ОФУЖО.

Гемпстед, Н. Й.

Листопадові Роковини.

Цьогорічне святкування Листопадового Зриву відбулося в нас під знаком ювілею української збройної сили. Святкування тієї річниці сполучено з відзначенням вимаршу до боротьби з відвічним ворогом Москвою — двох українських військових формацій найновіших часів — а саме: Леґіону Українських Січових Стрільців в 1914 р. — що цього року обходить своє 40-ліття і І. Української Дивізії в 1944 р., що цього року є вяткує своє 10-ліття.

З тієї нагоди Відділ Українського Конґресового Комітету в Гемстеді влаштував дня 28 листопада 1954 в авдиторії Гудріч — школи Святкову Академію.

Свято зачалося американським гимном, що його відспівали пані Ґураль і пл.-юначка Л. Гончарів. Після цього п. А. Копистянський в короткому вступному слові накреслив тяглість і нерозривність боротьби укр. визвольних змагань, представляючи численно зібраній громаді учасників цих подій: — приявних на залі д-ра Вол. Калину, ред. Мих. Островерху й п. Ів. Капчака. При їх виході на сцену — приявні їх оваційно вітали, а пластуни — члени місцевої Пластової Групи: Л. і В. Стеці, Ю. Сварилевський, В. Копистянський, Хр. Сваричевська та Емілія Захарія — вдекорували їх червоною калиною.

На дальшу програму Академії зложились: Святковий реферат, що його виголосив б. Усусус д-р Вол. Калина з Ню Йорку, декілька стрілецьких і народних пісень — мішаного й мужеського хорів під керуванням ред. Мих. Островерхи та деклямації пл.-юначки Хр. Сваричевської та пл. новачки Ем. Захарії.

Невелика своїм об'ємом — зате гарна своїм змістом Академія відірвала хоч на короткий час проявних від сірих буднів та понесла на крилах спогадів на Рідні землі, дозволила дихнути чарівними пахощами українських лісів і ланів та скріпила в нас надію і віру в остаточну перемогу нашої Правди.

Добровільні датки, зложені з тієї нагоди, дали суму $60.

М. Курчак.

Картерет, Н. Дж.

Роковини Листопадового Зриву

Заходом 9-го Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України влаштовано в публічній школі ім. Нейфен Гель в Картереті Святочну Академію, присвячену 36-м Р о к о в и н а м Листопадового Зриву та 12-ій Річниці постання УПА. При святочно прибраній сцені могилою, американським, українським національним, революційним — ОУН та ООЧСУ, прапорами, квітами й написом, голова відділу ООЧСУ В. Матлаґа відкрив Академію гарним словом та привітом присутніх. Реферат виголосив від Гол. Управи ООЧСУ з Ню Йорку д-р О. Соколишин, переплітаючи його цитатами та віршами, вказуючи рівночасно на велике національно-політичне значення тих двох історичних дат. Слідували деклямації 1-го Листопада у виконанні гурту Юного СУМА: Р. Глущик, Р. Глущик, Я. Ткачук та старшої пані. Також поставлено інсценізацію з п'єси дій УПА проф. П. Савчука: „Сон Матері" 3-та та 4-та дія, при співучасті С. Ткачука, Марії Глущик, В. Матлаґи, А. Кіндзірського, М. Г и д з і к а, С. Петравака, О. Глущика, Д. Сенюка, І. Дребатія — юнака, що вдало виконав ролю синка, та І. Трунка. На закінчення Академії присутні відспівали український національний гимн.

Д-р О. Соколевич.

Клівленд, Огайо

В пошані подруги.

В житті людини, поза щоденною працею і турботами, є ще якісь цілі, для яких вона посвячує увесь свій вільний час та працює для них.

Такою працьовитою була пок. Марія Сентій (що померла 4-го жовтня 1954 р., яка поза щоденною працею, і вихованням 2 дочок і 2 синів на добрих громадян, віддавала весь свій вільний час народній праці, чи то в „Материнськім Клюбі" чи у „Укр. Золот. Хресті" в східній частині нашого міста чи в Братстві.

Покійна ніколи не жаліла ані гроша ані труду, ані ніколи не відмовила участи чи допомоги тим, що її потребували. Вона раділа поступом і успіхами громадського життя. Ці добрі прикмети і трудолюбивість приєднали їй любов і пошану її подруг і всім, що з нею працювали чи її знали.

Тому втрату її всі болюче відчули. В дні 8 жовтня 1954 віддали їм останню пошану, беручи численну участь в її похороні, разом з членами Братства св. Вас. Вел. до якого пок. належала з родиною.

Вельми зворушливою картиною було прибуття сина Михайла з Франції (де служить в ам. армії).

На зборах Братства 10 жовтня предсідник Григ. Кукіз закликав членів вшанувати Покійну хвилиною мовчанки, згадуючи про її заслуги і працю.

Щоби цей жалюгідний день остав в пам'яті, предс. Григорій Кукіз попросив зібраних зложити пожертви на дитячий часопис „Веселку".

Збірку в сумі $26.16 перевели Марія Кукіз і Анна Бурко.

Нехай ця мала згадка буде китицею нев'янучих квітів на її свіжу могилу.

Марія Кукіз.

Політичні вбивства в Мюнхені

(Закінчення зі стор. 2-ої)

В 1951 р. Ізмайлов добровільно репатріювався з Італії „на родіну". З ним виїхала і дружина-італійка з двома маленькими дітьми. Виглядає так, що по повороті на „родіну" а може й скорше, МВД Ізмайлова „обробило". Вже в 1953 році появився він з родиною в Дрездені, в Східній Німеччині. Незабаром після того нібито втікає до Західньої Німеччини, але його дружина з дітьми чомусь залишились під большевиками. Ізмайлов попав у Мюнхен, де познайомився з Фаталібеєм та іншими азербайджанськими еміґрантами. Його запідозріли як большевицького аґента, арештували, але через брак доказів, випустили.

Ізмайлов зник, і є всі ознаки, що він втік до Східньої Німеччини, де живе його італійська дружина і двоє дітей. Треба числитися з тим, що він може знову появитися із спеціяльним завданням.

Скінчилося життя провідного борця за волю і незалежність А з е р б айджану. Впав він від руки убивника, присланого Москвою. Впав ще один борець за визволення від московського червоного імперіялізму. Впав приятель визвольних змагань українського народу. Це — жертви „холодної війни", яка стає гарячою на еміґраційному відтинку.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 45.

М. В. Мілер, Дітройт	$5	С. Мерещук, Монтреал	2
М. Андрухів, Судбурі	5	Й. Кушнір, Росфорд	2
І. Терлецький, Пітсбург	3.75	А. Кирилюк, Галок	2
Н. Білоус, Вінніпег	3	В. Колінко, Филаделфія	2
М. Зварич, Клівленд	3	С. Дурич, Клівленд	2
С. Процьків, Ню Йорк	3	А. Данилюк, Гартфорд	2
П. Джус, Шікаґо	3	В. Дигдало, Дітройт	2
М. Коровник, Нюарк	3	Я. Пришляк, Лакавана	2
В. Стацко, Коговс	3	Т. Москаль, Кліфтон	1
В. Прийма, Шікаґо	2	Е. Орлян, Джерзі Сиfti	1
Д-р П. Турула "	2	Т. Бесага, Филаделфія	1
М. Салдан "	2	Н. Ганас, Шелтон	1
К. Гаццишин, Ню Гейвен	2	Н. Балущак, Монтреал	1
Г. Іванович, Балтімор	2	М. Мудрий, Шікаґо	1
Й. Огродник, Коппель	2	С. Оборковський, Шікаґо	1
Д. Стефанюк, Бофало	2	С. Козухарі, Филаделфія	1
М. Головата, Шікаґо	2		
М. Турк, Віндбар	2	Разом	$ 81.75
В. Риндич, Филаделфія	2	Раніше проголошено	8,973.21
Д-р З. Михайлюк, Ендерлін	2		
О. Чуб, Шікаґо	2	Разом вплинуло	$9,054.96
І. Микитин, Торонто	2	на фонд „Веселки".	

До Впан. Передплатників Енциклопедії Українознавства.

Усіх, хто передплачував ЕУ за моїм посередництвом, а ще не має всіх зшитків, чи томів, — прохаю негайно зголосити це на адресу: M. Shlemkevych, 140 — 5th St., Elizabeth, N. J. — На цю ж адресу можна присилати передплату на нову, гаслову ЕУ в 4-х томах. Прохаємо пам'ятати, що речинець звижкової передплати кінчається 31. грудня. Не пропустіть того терміну!

До Українського Громадянства в Америці й Канаді

ГІДНО ВШАНУЙМО 25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ! МАСОВОЮ УЧАСТЮ В ЮВІЛЕЙНІМ СВЯТКУВАННІ ЗБЕРІМ ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД ДЛЯ ПРОДОВЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКОВОГО МИСТЕЦТВА В СВІТІ! ЮВІЛЕЙНЕ СВЯТКУВАННЯ ВІДКРИВАЄМО ПРЕМ'ЄРОЮ ЮВІЛЕЙНОГО ФІЛЬМУ — „ТРІЮМФ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ".

„Танок — це пісня без слів", так сказав у одному із своїх листів Микола Гоголь. В ньому, в його ритмі та експресії рухів відбивається глибока тематика життя, його радощі, його горе, сміливі поривання, і ще сміливіші прагнення. Цю „пісню без слів" старовинні греки назвали „олімпійським даром богів". І цим даром, чи не найщедріше обдарував Великий Творець наш український народ, даючи йому не тільки розраду, не тільки форму вислову його поетичної природи, його пристрасного прагнення свободи та ідеалу гармонійного життя, але даючи одночасно в його руки велику духову культурну зброю в боротьбі за здійснення його національних ідеалів. Ці скарби свого народнього генія післав український народ у світ, щоб сказати світові про українську правду. „Коли мовкне зброя, говорять музи" — так говорить старовинне прислів'я. І коли замовкнув брязкіт зброї на українських землях, коли закінчився перший розділ великої епопеї визвольних змагань, у світ з великою місією пішла українська пісня і український танок. Геніяльний капельмайстер Ол. Кошиць і славний балетмайстер Василь Авраменко — це ті імена, які українські „олімпійські дари" в їх чаруючій красі показали всьому світові, поставивши проблему української національної культури, її самобутности і багатства поруч загальнолюдського культурного значення.

Сьогодні, в 25-ому Ювілейному Році тріюмфального походу українського національного танку вся українська еміґрація в глибокій пошані схиляє голову перед Великим Майстром українського мистецтва п. Василем Авраменком, що так уперто і фанатично, іноді без елементарних знадобів і засобів ішов на чолі тріюмфального походу українського танку з ім'ям нашої дорогої Батьківщини, для її слави, виконуючи свою місію до кінця. Тисячі учнів Маєстро Авраменка по всіх державах обох континентів українська молодь Ню Йорку, Филаделфії, Дітройту, Торонта, Вінніпеґу та інших міст передадуть новим поколінням разом з танком свою любов до України, що навчив любити її цей справжній чарівник, їх Маєстро Василь Авраменко.

В Дітройті була заснована перша школа українського національного танку. Тому й українці Дітройту прийняли на себе обов'язок започаткувати відзначення 25-літнього Ювілею мистецько-хореографічної діяльности Достойного Ювілята та його великої національно-педагогічної діяльности в українських середовищах Америки й Канади. Місцевий Ювілейний Комітет в першу чергу приступає до висвітлення великого документально-історичного фільму під назвою „Тріюмф Українського Національного Танку", і цим започаткує ювілейні святкування в Америці. Цей фільм — це одна з найкращих сторінок історії, вірніше, таки, тріюмфу українського мистецтва, „пісні без слів", що найкраще промовила до своїх і чужих, одних спонукаючи полюбити пристрасно Україну, а других — навчила шанувати безцінні скарби її творчого генія.

Ювілейний Комітет в Дітройті просить громадянство прийти йому з усебічною допомогою в цих ювілейних урочистостях і масовою своєю участю та присутністю на висвітленні фільму „Тріюмф Українського Національного Танку" скласти свою пошану невтомному піонерові і заслуженому українському мистцеві Дорогому Ювілятові п. Василеві Авраменкові. Це буде необхідна маніфестація вірности українського народу на еміґрації його культурно- естетичним ідеалам, його любови до національного вільного українського мистецтва, в тому числі й до своєї найбільш вимовної „пісні без слів" —українського національного танку. Дітройтський Ювілейний Комітет кличе українців творити Ювілейні Комітети в інших містах Америки й Канади, щоб показати Ювілейний фільм та перевести ювілейні дари на це велике діло.

Ювілейний Комітет Українського Танку в Дітройті:

М. Войчук — голова. Т. Цимбал — заступник голови. Т. Чуник — фінансовий секретар і скарбник. В. Черненко — секретар. Ол. Гончаренко, П. Гончаренко, Т. Починок і В. Цимбалістий — члени Управи. — Т. Губіцький, І. Лук'янчук, В. Шанайда, Е. Козак, Гр. Китастий, В. Довгань, В. Лазечко, І. Вілоус, І. Дячун, А. Мілянич, В. Українець, д-р І. Грибик, Л. Нахвостач, В. Сербай, П. Війтович, Ф. Дем'ян, Емілія Запорожець, Ірина Козаченко, Теодозія Стельмах, Анна Рудиянин, Лідія Король, Марія Сковрон, Марія Сірко, Павлина Будзол, Анна Ганиш, Анна Левкут, Катерина Ігнатюк, Міні Дзівяк, Анастазія Королишин, Анна Наконечна, А. Пшеничний, І. Каралаш, Д. Кремко, М. Присташ, О. Лободоцький, М. Дужий, М. Коваль, М. Задойко, П. Трепет, В. Головчак, І. Іванчук, Р. Вазик, С. Воднар, В. Дідик, П. Рогатинський, М. Онисько, Й. Кочкодан, М. Огородник, С. Віхар, Я. Сеник, С. Яремій, Д. Яремій, П. Маляр, Ол. Палаташ, Ф. Михальчук, І. Школьник, Йоганна Драґінда, Гр. Кузь, І. Мельник, С. Ґава, пані Анастазія Волкер, Н. Небоженко, І. Атаманець. І. Косіковський, С. Курилів.

Адреса Дітройтського Комітету:

12921 Jos Campau, Detroit 12, Michigan. — Tel.: TW 2-8313

Адреса Головної Канцелярії в Ню Йорку:

AVRAMENKO DANCING AND FILM STUDIO

4 St. Mark's Plase, New York 3, N. Y. — Tel.: AL 4-7655

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●

ФИЛАДЕЛФІЯ!

В суботу, 29-го січня 1955 р.

П Е Р Ш И Й

КОНЦЕРТ

МІШ. ХОРУ „КОБЗАР".

дир. Д-р А. Рудницький.

Концерт відбудеться в залі Клюбу Горожан при вул. Френклин, 847.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

11½ Вест 26 вул. Ню Йорк

В суботу, 18-го грудня 1954 р., о 6-ій год. веч. в приміщенні УВАН у США відбудеться

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ СЕКЦІЇ АНТИЧНОЇ ІСТОРІЇ УВАН у США.

Доповідь проф. А. І. Коцевалов: „До питання про первісну і рабовласницьку формацію в античному причорноморі".

Вхід вільний. УВАН у США.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЧЛЕНАМ І ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ

Зближається кінець року, а тимсамим і цей час, коли то У. Н. Союз робить підсумки своєї цілорічної праці, та переводить замкнення всього діловодства. Тому, щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союзу поробити замкнення на час, прохаємо членів сплатити свої вкладки відділовим секретарям, а секретарів прохаємо прислати цього місяця членські вкладки скорше ніж це звичайно буває. Виказн і рахунки за місяць грудень вже вислані всім відділам з виїмком тих, які не заплатили вкладок за місяць листопад. Зокрема, звертаємо увагу цих відділів, які звичайно спізнюються з присилкою вкладок, прислати хоча тепер у місяці грудні всі належитості на час, так, щоб головна канцелярія могла дістати всі вкладки не пізніше як 29-го грудня. Щоб вкладки були зачислені на конто 1954 року, головний касієр мусить депонувати їх в банках не пізніше як до полудня 31-го грудня. Відділи, які не пришлють вкладок на час, будуть подані як довжники в річних і конвенційних звітах.

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

КІО за приспішене об'єднання з АФП

Лос Анджелес. — Конґрес Індустріяльних Організацій на конвенції в Лос Анджелесі усунув усі перешкоди до швидкого об'єднання цієї робітничої організації з Американськор Федерацією Праці. Представники - делеґати, які об'єднують в КІО 4,500,000 робітників, однодушно погодилися на внесок, щоб урядовці КІО працювали для об'єднання організованого робітництва „на основі принципів про вільні демократичні робітничі спілки". КІО не ставить жадних умов в справі об'єднання з АФП, і тому можна вірити, що 19-річне роз'єднання робітничого світу закінчиться вже в найближчому 1955 році. Голова Американської Федерації Праці Джордж Міні прислав депешу, в якій висловив вдоволення з того, що немає вже переманювання робітників між цими двома організаціями, і заявив, що надійшов час для органічного об'єднання. Міні бажає щоб комітет, що працює над об'єднанням КІО та АФП, почав свою працю зараз по закінченні конвенції КІО. Надії на швидке об'єднання збільшила заява голови спілки „ Об'єднані Сталеварники Америки" Дейвіда Дж. МекДоналда, який іменем 1,200,000 членів своєї спілки заявив, що робітництво бажає об'єднання, бо без того не можна думати про здобуття максімуму політичних, соціяльних і господарських прав. МекДоналд запевнив менші робітничі спілки, що вони не мусять боятися за свою незалежність, бо їх не „зліквідують" великі робітничі спілки. Він висловив повне довір'я до доброї волі і здібностей Дж. Міні, який щиро дбає про те, щоб дійти до об'єднання з КІО. Без об'єднання, казав МекДоналд, робітництво не зможе належно себе обороняти і впливати на життя в цій країні так, як це йому належиться.

Передбачає перемогу над поліо за п'ять років

Ню Йорк, Н. Й. — Винахідник сироватки проти дитячого паралічу д-р Йонас Е. Солк заявив на зборах Товариства для досліду нервових і умових недуг в готелі Рузвелта в Ню Йорку, що ним винайдена сироватка зможе знищити цю недугу впродовж найближчих п'ять років. Недуга дитячого паралічу кожного року спричиняла великі жертви між дітьми в цій країні, а деколи і між старшими. Д-р Солк твердить, що його сироватка дає тривкий імунітет перед цією недугою на довгі роки, а може і на все життя. Д-р Солк продукує свою сироватку проти поліо з неживих вірусів, які, згідно з його твердженням, охороняють перед недугою ще краще як живі віруси, і тому можна буде продукувати сироватку для щеплення проти недуг, що їх спричиняють інші віруси, таких як інфлюенца (ґрипа) і звичайна простуда. Кожного року щепитимуть проти дитячого паралічу окремі річники шкільних дітей, і за кілька років, поліо повинно перестати бути пошесною недугою.

Гарріман проти іміґраційного закону

Ню Йорк, Н. Й. — Новообраний губернатор Ню Йорку Аверелл Гарріман на зборах 40-го Річного Мітинґу Об'єднаного Жидівського Комітету, що відбувся в потелі „Валдорф-Асторія", гостро виступив проти теперішнього іміґраційного закону, називаючи іміґраційну політику „моральним злом" і „глупим промахом", який не зможе здобувати для ЗДА приятелів закордоном. Гарріман сказав: „Це певне, що переслідувані, бездомні й волелюбні люди за морем мусять з цинізмом дивитися на Америку, яка замикає свої брами перед всіма іміґрантами, крім малого гуртка, і яка при допущенні іміґрантів звертає увагу на расове й національне походження". Гарріман виступив і проти того, що деколи іміґрантів, які не мають в порядку всіх паперів, замикають по тюрмах разом із звичайними злодіями і хуліганами. Але Гарріман хвалив президента Айзенгавера, який з великим зусиллям бореться проти урядовців, неприхильних до іміґрантів. Гарріман закликав підтримувати президента Айзенгавера в цих його змаганнях.

Мають заопікуватися колишніми військовиками в німецьких уніформах

Мюнхен. — Тутешній кореспондент „Ню Йорк Таймсу" твердить, що „колишні нацисти у західньо-німецькому уряді в Боні розпочали рух за тіснішими зв'язками з колишніми східньо-европейськими співробітниками з часів Гітлера". Згідно з його інформаціями мають звернути більше уваги на східньо-европейських, зокрема українських, російських, мадярських, румунських і словацьких добровільців, що боролися в німецьких уніформах, або по стороні німецької армії. У Мюнхені буцімто відбувся з'їзд членів таких чужонаціональних військових формацій з другої світової війни. Вони нібито знаходять підтримку в партії Всенімецького Бльоку, в Партії Втікачів та в міністерстві для втікачів. Згаданий кореспондент, Албіон Рос, вживає термінології „фашистівські втікачі" і „коляборанти".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Т-во Запорозька Січ відд. 342, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 2-ій попол., в церковній залі. Проситься усіх членів зійтись на ці останні збори в році, щоби заплатити свою місячну належитість, щоб не переносити довгу на наступний рік. — Г. Волянський, пр.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

ТАВНТОН, МАСС. — Т-во ім. Т. Шевченка, відд. 122, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 2. попол., в домі 14 Мейпел Еве. Проситься членів прибути. Буде вибір уряду на 1955 рік, як також полагодження інших справ. — С. Василик, предс.; В. Проніцький, кас.; К. Сідзінський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори членів Б-ва св. Юрія, відд. 238, відбудуться в суботу, 18. грудня, в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin вул. Крім полагоджування біжучих справ членів секретар, що буде урядувати від год. 4:30 до 7-ої, буде принимати також датки на коляду для залишенців в Европі з рамени ЗУАДК. — Д-р В. Ґалан, гол.; М. Ковальчук, секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. — Б-во св. Володимира, відд. 173, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться 21 грудня в залі під ч. 608 S. Heald St. Річні збори відбудуться 2. січня 1955 по великій Сл. Божій о год. 12. Присутність всіх членів обов'язкова. Хто не прибуде, буде караний після статуту. — Н. Цицик, предс.; С. Рожак, кас.; Е. Гінсьорський, секр.

НОРТТУМБЕРЛЕНД, ПА. — Б-во св. Михаїла відд. 357, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19. грудня, о год. 2-ій попол., в домі при 20 King St. Проситься членів прийти, буде вибір уряду на 1955 рік. — С. Возний, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Т-во ім. А. Бончевського, відд. 10, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, зараз по 1-ій Сл. Божій, в парафіяльній залі. Проситься всіх членів прийти, буде вибір уряду на рік 1955. Також проситься членів вирівняти свої залеглости. — М. Хома, предс.; В. Глива, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Б-во св. Кирила і Методія відд. 86, повідомляє своїх членів, що спеціяльні місячні збори в дуже важній справі відбудуться в неділю, 19-го грудня, зараз по співаній Службі Божій, в парафіяльній шкільній авдиторії. Проситься членів конечно прийти, буде звіт контролі і рішиться справа на будуче хворобової запомоги. Пригадуємо вирівняти довги перед замкненням рахунків за грудень. — Уряд.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Повідомляється членів Б-ва св. Арх. Михаїла відд. 332, що місячні збори відбудуться в суботу, 18. грудня, о год. 7-ій ввечорі в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів прийти на збори. — М. Сірман, рек. секр.

СЛИКВІЛ, ПА. — Б-во св. І. Хрестителя відд. 126, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 19. грудня, точно о год. 2-ій попол., в церковній залі. Просимо всіх прибути, буде звіт урядників з діяльности за 1954 рік та вибір нового уряду на 1955 рік. Просимо членів вирівняти свої залеглости. Вписуйте свої діти в члени УНСоюзу. — І. Павлечко, предс.; Гр. Дидів, секр.-кас.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Т-во ім. Б. Хмельницького відд. 137, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 2-ій попол., в парафіяльній залі. Проситься всіх членів прийти, є важні справи до полагодження. Буде звіт урядників і контрольної комісії і вибір уряду на 1955 рік. Довгуючих членів проситься вирівняти свій довг за 1954 рік. — Г. Яворський, предс.; М. Колодруб, кас.; С. Колодруб, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Річні збори Б-ва св. о. Николая відд. 99 відбудуться в неділю, 19-го грудня, зараз по Сл. Божій, в парафіяльній залі. Проситься всіх членів прийти, буде звіт урядників, контролі і вибір уряду на 1955 рік. — Уряд.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Б-во св. Димитрія відд. 288, повідомляє, що останні місячні збори відбудуться в неділю, 19-го грудня, о год. 2-ій попол., в українській залі. Пригадується вирівняти вкладки, щоби не переносити довгів на слідуючий рік. — М. Брус, предс.; Б. Заґвотський, кас.; Д. Мушастий, секр.

Посмертні Згадки

МАРІЯ БІЛЯНСЬКА членка С-ва Благовіщення відд. 125 УНСоюзу в Шікаґо, Ілл., померла по довгій і тяжкій недузі 2-го грудня в 56 році життя. Покійна походила з Бурштина, пов. Рогатин. Полишила в смутку дочку Олю з мужем, 1 внуку, шваґра, сестру і шваґра. Похорон відбувся 6. грудня з погребового заведення до церкви св. о. Николая, опісля на цвинтар при Ґіґенс Ровд. — В. Й П.!
І. Подола, секр.

ЮРКО ПОЛІВКА, член Б-ва св. о. Николая, відд. 276 У. Н. Союзу в Амбрідж, Па., помер 7. грудня, проживши 60 років. Покійний родився в селі Крижівка, пов. Новий Санч. — В. Й. П.!
М. Фук. заст. предс.

КНИЖКА И ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ.

В неділю, 19-го грудня, о год. 11-ій в церкві Св. Юрія (долішній каплиці) при 7 вул. в Ню Йорку буде відправлена
ПАНАХИДА
за спокій душі бл. п.
ІНЖ. ІЛЯРІЯ ОЛЬХОВОГО
в першу річницю смерти, про що повідомляє Друзів і Знайомих
ДРУЖИНА І СИН.

КНИЖКА И ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ РЕЧІ В ДОМІ КУЛЬТУРНОЇ РОДИНИ.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую братанка ДМИТРА КАЦЮКА, уродженого 1923 р., в селі Коліби, пов. Бережани — Україна. Останню вістку від нього мав 1948 з Мюнхену, Німеччина. Відомості слати на адресу:
THEODORE KOSS
42-27 Hampton St., Elmhurst 73, L. I., N. Y.—Tel.: Twining 8-8002

ПОШУКУЮ
брата і дві тіточні сестри
ҐЕРЕЛЮС,
зі села Козівка, Тернопільщина. Замужнього прізвища не знаю. Хто знав би про них, або самі, прошу подати вістку:
J. KOWALCHUK
4033 W. Cermak Rd.,
Chicago 23, Illinois
Канадійські часописи прошу передрукувати.

ЮРКО ПЕТРИЧКОВИЧ ур. с. Пшінец, повіт Самбір, Галичина пошукує своїх рідних вуйка та вуянку із с. Пшінец, пов. Самбір, який правдоподібно живе у ЗДА. Хто знав би про них, або він сам прошу писати на адр.:
JURKO PETRYCZKOWYCZ
9339 Kimbark Ave., Chicago 19, Ill.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ „В СВОБОДІ"

ТАРЗАН, ч. 3383. Гін за життям.

Взявши стрілу в свої пальці, Рамбул спритно вирвав її. Магмуд застогнав.

Рамбул скочив на ноги. — Швидко! — гукнув він на піратів... — Ноші для Старого Дуба! Поспішайте! Ел Магмуд страждає.

Ноші з Ел Магмудом повішено між двома кіньми. — До оази!... — наказав Рамбул. — Якщо Старий Дуб помре, полетять ваші голови!